Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain, jätelain ja EU-ympäristömerkistä annetun lain sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Aino Pietarinen
Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto
Ympäristövaliokunta 28.9.2021

EU:n markkinavalvonta-asetus (EU) 2019/1020

- **Markkinavalvonta**: viranomaisten toiminta tai toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat asiaa koskevassa yhteisön lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisia eivätkä vaaranna terveyttä, turvallisuutta tai muita yleisten etujen suojeluun liittyviä seikkoja
- Asetuksessa mm. markkinavalvontaviranomaisten nimeäminen (10 artikla), markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuudet (14 artikla), kustannusten kattaminen (15 artikla)
- Asetuksessa säädetään yhteiset puitteet markkinavalvonnalle yhteensä 70 EU-säädöksessä tarkoitetuille tuotteille
- EU-asetus, mutta vaatii kansallisia lainsäädäntötoimia
    - TEM valmistelema hallituksen esitys laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 139/2021 vp

Hallituksen esityksen sisältö

- Esitys tukeutuu tiiviisti TEM:n valmistelemaan hallituksen esitykseen
- YM esityksellä saatetaan 10 ympäristöministeriön vastuulle kuuluvassa EU-säädöksessä tarkoitetun tuoteryhmän markkinavalvonta markkinavalvonta-asetuksen mukaiseksi

pakkaukset ja pakkausjätteet; moottoribensiini, dieselöljy ja eräät muut nestemäiset polttoaineet; ajoneuvot sekä niiden materiaalit ja osat, orgaaniset liuottimet tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa olevat haihtuvat orgaaniset yhdisteet; paristot ja akut; sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, otsonikerrosta heikentävät aineet ja fluoratut kasvihuonekaasut sekä niitä sisältävät laitteet; työkonemoottorit sekä EU-ympäristömerkityt tuotteet

- Esityksessä lisätään ympäristönsuojelulakiin, jätelakiin ja EU-ympäristömerkistä annettuun lakiin
  1. Säännös, joissa nimetään jokaiselle tuoteryhmälle markkinavalvontaviranomainen
  2. Säännös, jossa säädetään markkinavalvontaviranomaisen toimivallasta: markkinavalvontaa toteutetaan markkinavalvontalaissa (1137/2016) sekä EU markkinavalvonta-asetuksessa säädetyillä periaatteilla
- Lisäksi YM lait lisätään markkinavalvontalain soveltamisalaan (1 §) ja säädetään viranomaisista (4 §)
  - Eduskunnassa huolehdittava näiden pykälien yhteensovittamisesta: pykälät ovat auki myös HE 139/2021

Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

- Mainittuja 10 tuoteryhmää koskevissa säädöksissä jo nykyisellään markkinavalvontaa koskevia säännöksiä
- Esityksellä saatetaan markkinavalvonnan puitteet näiden tuoteryhmien osalta ajan tasalle sekä vastaamaan markkinavalvonta-asetuksen velvoitteita
  - Ympäristöhallinnon sääntely ei perustu tuotenäkökulmalle vaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen
    - Ympäristösääntelyssä valvonta on kattavaa, eri toimintojen ennakko- ja jälkivalvontaa
    - Markkinavalvonta puolestaan pistokokeenluonteista, tiettyä tuoteryhmää koskevaa jälkikäteistä tai ilmoituksiin perustuvaa valvontaa
- Markkinavalvonnassa sovelletaan jatkossa kansallista markkinavalvontalakia ja EU markkinavalvonta-asetusta
  - Eri hallinnonalojen tuoteryhmien markkinavalvonnassa yhteiset säännöt markkinavalvontalain kautta
- Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022
- Lakiesityksen jälkeen muutetaan yhteensä kuutta valtioneuvoston asetusta, joissa on eri tuoteryhmiä koskevaa sääntelyä
  - Muutokset ovat lähinnä teknisluontoisia muutoksia asetuksiin

Uudet markkinavalvontaviranomaistehtävät

Esityksessä säädetään kolmelle tuoteryhmälle uusi markkinavalvontaviranomainen:

- Liikennepolttoaineet
  - Tulli toteuttaa kattavaa näytteenottoa, markkinavalvontaviranomaiseksi säädettäisiin SYKE
- EU-ympäristömerkityt tuotteet
  - Ympäristömerkintä Suomi Oy vastaa merkinnästä, markkinavalvontaviranomaiseksi säädettäisiin SYKE
- Ajoneuvot sekä niiden materiaalit ja osat
  - Markkinavalvonnassa valvotaan, ettei tuotteissa käytetä direktiivissä mainittuja vaarallisia aineita
  - Markkinavalvontaviranomaiseksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

- Esityksessä mainitaan näihin tehtäviin tarvittavat määrärahat, jotka ovat mukana vuoden 2022 talousarvioehdotuksessa

Kiitos!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment